

Asia: VN/32242/2024

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta Rajavartiolaitoksen varautumista tukevien toimivaltuuksien tarkistamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Sisäministeriö on pyytänyt Suomen Yrittäjien lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi rajavartiolaitoksen muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Esityksen tarkoituksena on parantaa Rajavartiolaitoksen varautumista ja mahdollisuuksia vastata muuttuneen turvallisuus- ja toimintaympäristön vaatimuksiin.

Suomen Yrittäjät kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

1. Yleistä

Suomen Yrittäjät pitää esityksen tavoitteita rajaturvallisuuden vahvistamisesta, viranomaisten toimintakyvyn parantamisesta ja kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta perusteltuina muuttuneessa turvallisuusympäristössä. Yhteiskunnan turvallisuus ja toimintavarmuus ovat myös yritystoiminnan edellytys.

Esityksen keskeinen tavoite vähentää tarvetta Schengen-alueen sisärajavallvonnan palauttamiseen on pk-yritysten kannalta myönteinen. Rajavallvonnan palauttaminen aiheuttaisi merkittäviä kustannuksia, viiveitä ja epävarmuutta erityisesti logistiikka-, vienti-, matkailu- ja rajaseutujen yrityksille.

2. Vaikutukset pk-yrityksiin

Hallituksen esityksessä arvioidaan, että vaikutukset yrityksiin ovat vähäisiä. Suomen Yrittäjät katsoo, että vaikutukset ovat pääosin rajattuja, mutta kohdistuvat konkreettisesti tiettyihin pk-yrityksiin ja toimialoihin.

Esityksessä ehdotettava merenalaisen kriittisen infrastruktuurin vahingoittumista koskeva ilmoitusvelvollisuus koskee erityisesti energia-, tietoliikenne-, satama- ja merirakentamiseen liittyviä yrityksiä, joista osa on pk-yrityksiä. Lisäksi Rajavartiolaitoksen laajenevat tiedonsaantioikeudet esimerkiksi kameravalvontatallenteisiin voivat aiheuttaa yrityksille hallinnollista lisätyötä.

Suomen Yrittäjät korostaa, että uudet velvoitteet on rajattava välttämättömään, menettelyiden on oltava selkeitä ja yhdenmukaisia ja ettei yrityksille tule siirtää viranomaistehtäviä tai kohtuuttomia vastuita.

Pk-yrityksillä ei usein ole samoja hallinnollisia resursseja kuin suurilla yrityksillä, minkä vuoksi velvoitteiden keveys ja selkeys ovat erityisen tärkeitä.

3. Ennakoitavuus, elinkeinovapaus ja oikeusturva

Rajavartiolaitoksen toimivaltuuksien laajentaminen koskee muun muassa liikkumisrajoituksia, vesiliikenteen tilapäistä keskeyttämistä ja kiinteistöjen tilapäistä käyttöä. Vaikka näitä toimivaltuuksia on tarkoitus käyttää poikkeuksellisissa tilanteissa, niillä voi olla välittömiä vaikutuksia yritystoimintaan.

Suomen Yrittäjät painottaa, että toimivaltuuksien käytön tulee olla tarkkarajaista, oikeasuhtaista ja ajallisesti rajattua ja yritystoiminnan ennakoitavuus on turvattava myös häiriö- ja poikkeustilanteissa. On myös tärkeää, että yrityksille aiheutuvat taloudelliset haitat korvataan tehokkaasti ja viivytyksettä. Korvausmekanismien toimivuus käytännössä on pk-yritysten luottamuksen kannalta keskeistä.

4. Johtopäätökset ja jatkovalmistelun painotukset

Kokonaisuutena arvioiden Suomen Yrittäjät katsoo hallituksen esitysluonnoksen olevan hyväksyttävissä ja tukee yhteiskunnan turvallisuutta ilman laaja-alaisia kielteisiä vaikutuksia yritystoimintaan.

Jatkovalmistelussa ja toimeenpanossa on kuitenkin erityisesti varmistettava, että pk-yrityksille aiheutuva hallinnollinen taakka pysyy mahdollisimman vähäisenä ja että viranomaisten tiedonsaanti ja yhteistyö toteutetaan yritysten näkökulmasta sujuvasti. Tulee myös varmistaa, että yritysten oikeusturva ja korvauskäytännöt ovat selkeitä, ennakoitavia ja toimivia ja että elinkeinovapauden rajoituksia käytetään vain välttämättömissä tilanteissa.

Yritystoiminnan sujuvuus, rajat ylittävän liikenteen toimivuus ja turvallinen toimintaympäristö tukevat sekä kansallista huoltovarmuutta että pk-yritysten kasvua ja kilpailukykyä.

Lempiäinen Sanna
Suomen Yrittäjät ry